

Foto: Lars H. Laursen

KUNSTEN AT FORSVINDE

Politik, administration og djøfisering. Er det et sprog for sig, eller kan det godt gå i dialog med et kunstnerisk sprog? Og passer det virkelig, at en af landets mest berømte kunstnere, der ellers ikke er bleg for at stå i rampelyset, helst vil forsvinde i mødet med arkitekturen?

Af Cæcilie Skovmand

”Selvfølgelig skal alle kunstarter sidestilles. Det gælder også arkitekturen. Det er en af de mærkesager, jeg gik ind i Kunstrådet med. Og dér mødte jeg modstand. For det er bestemt ikke et synspunkt, alle er enige i. Jeg ved, det er en kompleks debat, men jeg kan ikke acceptere, at alle kunstarter ikke er ligestillede under denne administrative paraply, vi opererer med”, understreger Per Arnoldi og nipper til sin te. Vi sidder i Arnoldi og hans hustru Christiane Rohdes smukke hjem i det indre København. Omkring os hænger flere af de karakteristiske værker i blå, røde og gule farver. Udenfor pisker regnen ned.

Den verdensberømte kunstner og formidler har i tiden efter sin exit fra Kunstrådet reflekteret over og udarbejdet et oplæg til, hvorledes kunststøtten kan se ud i fremtiden. Forslaget er nu på vej til kulturminister Uffe Elbæks bord. Det samme er den rapport, som Kunststøtteudvalget med Lars Liebst ved roret har udarbejdet, der overordnet anbefaler, at Statens Kunstfond og Statens Kunstråd erstattes af et nyt samlet kunstinstitut. Derfor kan Arnoldi i skrivende stund endnu ikke løfte sløret for sine anbefalinger. Desværre.

En håndgranat i andedammen

Men hvorfor valgte Per Arnoldi egentlig at kvitte en ellers prestigefyldt post som formand for Kunstrådet? En del af svaret skal findes i noget så banalt som sprog: ”Det var som om, det sprog, der blev talt i Kunstrådet, ikke var kongruent med det, det hele handlede om – nemlig kunsten. I hvert fald var sproget ikke kongruent med mig”, forklarer Per Arnoldi.

”Samtalerne med de andre kunstnere var berigende, ja berusende, men det administrative sprog, DJØF-sproget om man vil, er det rene volapyk for mig. Og det generer mig, at der – helt grundlæggende – er en bygningsfejl i konstruktionen af hele støttesystemet, fordi der ikke findes et fælles sprog.

Måske kan man kalde det at give op. Omvendt kan man sige, at min exit i den grad har skabt røre i andedammen. Ja man kan nærmest sige, at der er blevet kastet en håndgranat”, smiler Per Arnoldi, der i dag ikke er et sekund i tvivl om, at han tog det rigtige valg ved at forlade formandspos-

ten. Han understreger også, at der ingen bitterhed eller sure miner er: ”Formandsposten var bare ikke for mig”.

Ingen signatur

Men nok om Kunstrådet. Per Arnoldi har nemlig gennem årene arbejdet sammen med flere af verdens mest anerkendte arkitektvirksomheder, blandt andre Foster + Partners og Henning Larsen Architects, og entusiasmen lyser ud af kunstneren, hver gang samtalen handler om arkitektur og arkitekter.

Hvordan opstår magien, når arkitekter og billedkunstnere arbejder sammen?

”Når kunstneren forsvinder”, siger Per Arnoldi og holder en retorisk pause.

”Det øjeblik, hvor kunst, konstruktion, materialer og farver går op i en højere enhed, opstår der magi. Det er ikke magi, når der hænges et maleri op på en væg. Så er arkitekturen og kunsten ikke integreret.

Jeg føler, at jeg har fuldført en opgave i samarbejde med arkitekter optimalt, når jeg helt forsvinder. Hermed ikke sagt at jeg ikke kan lide opmærksomhed, men jeg får så rigeligt af det igennem mine billeder. Det er ikke i dialogen med arkitekturen, at jeg som kunstner skal fremhæves.

Af samme grund vil jeg ikke have mit bidrag signeret, når jeg leverer arbejder til arkitekturprojekter. Jeg prøver ikke på at udvise falsk beskedenhed her. Det ligger ikke til min natur”, smiler kunstneren med et glimt i øjet.

Den engelske forbindelse

Per Arnoldi har i en årrække været kunstnerisk rådgiver for Foster + Partners blandt andet i forbindelse med The National Police Memorial i London, Commerzbank i Frankfurt og Rigsdagen i Berlin.

Arnoldi kalder samarbejdet med Foster + Partners udfordrende og tilfredsstillende, fordi tingene oftest går op i en højere enhed og er præget af balance. ”Med Norman Foster kan man være helt sikker på at forsvinde. I det samarbejde findes der kun én stjerne, og det er fint med mig”, siger Per Arnoldi.

The National Police Memorial, London. Arkitekt Sir Norman Foster.
Philologische Bibliothek, Berlin. Arkitekt Sir Norman Foster.
Graffiti på Det Kongelige Teaters mur.

Oprindeligt havde Norman Foster tegnet Rigsdagen i "klassiske arkitekttoner" hvid, glas og stål. Men så kom Tysklands tidligere kansler Helmut Kohl på byggepladsbesøg, og han insisterede på, at der skulle flere farver ind i bygningen. Og så blev der sendt bud efter Per Arnoldi.

Integrationen

Som svar på spørgsmålet om, hvordan det er som kunstner at arbejde sammen med arkitekter, svarer Arnoldi, at der, som så meget andet her i livet, findes en sørgelig og glædelig form for samarbejde, der dog i praksis ikke er så sort og hvid: "Man kan sagtens komme ud for et yderst besværligt samarbejde med en masse grus i maskineriet og egoer, der kæmper med hinanden, og få et perfekt resultat. Omvendt kan man have en helt gnidningsfri proces med et kedeligt resultat.

Det virkelige problem opstår, hvis der er "grus" i integrationen mellem kunst og arkitektur. Det er dét, der gør ondt.

For mig handler det om arkitektur om balancen mellem anonymitet og personlighed. Og det var netop det, min favoritarkekt Vilhelm Lauritsen og ikke mindst Arne Jacobsen mestrede: De lavede arkitektur, der fungerer, som man kan bruge, og som oven i købet har en høj æstetisk værdi og stilsikkerhed. Jeg mærker det, hver gang jeg ser Bellavista i Klampenborg, Radiohuset og rådhuset i Aarhus. Det er godt byggeri, hvor ambitionerne er lykkedes", understreger Per Arnoldi.

"Min absolutte yndlingsbygning i København er noget så hverdagsagtigt og uspektakulært som Kay Fiskers Hornbækhus fra 1922 ude ved Borups Allé.

Ladegårdsåen, hvor jeg soppede som dreng, er forsvundet. Huset, hvor min familie boede, står så stolt endnu ... og fungerer. Hvad har vi glemt? ... eller hvad har vi i bare sensationisme fravalgt?", spørger Arnoldi retorisk.

Vittighedsarkitektur

"I den modsatte grøft mener jeg, at der bliver lavet alt for meget opblæst "vittighedsarkitektur" i dag. Bygninger, der har det til fælles, at de i virkeligheden er beregnet til at skulle stå en kort periode fx på en verdensudstilling. Der er ikke tale om bygninger, der er beregnet til at stå i 200 år. Eller

til at bo i og benytte for den sags skyld. Disse bygninger har ingen respekt for tyngdekraften eller funktion! Og med fare for at lyde virkelig kedelig så spørger jeg mig selv, om vor tids arkitekter husker at stille helt banale spørgsmål som, hvordan gør vi det her hjørne rent? Hvordan pudser vi vinduerne? På mange nye byggerier er det helt umuligt".

Kan du give et eksempel?

"Det grelleste jeg kan komme i tanker om, er det der frygtelige skæve noget ude i Ørestad (Bella Sky – red.)".

"Det er lige præcis en vittighed! Og det karakteristiske ved en vittighed er, at den er kortlivet. Man griner lidt, og det er så det. Derfor må billedkunst godt være en vittighed – et billede går man forbi og forholder sig kun til det i det omfang, man selv vælger. En bygning er anderledes fundamental og påtrængende", siger Per Arnoldi.

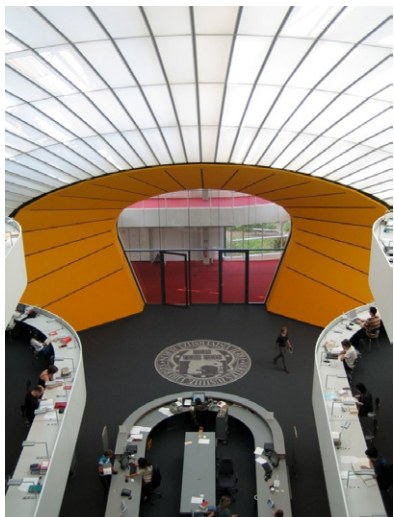
"Det kan godt være, jeg er en pernitengryn og kedelig, men tag fx et hotel. Der er en lang række faktorer, der skal være i orden, for at det kan få sine stjerner. Og hvis et hotelvindue har så bizar en konstruktion, at man ikke kan sætte mørklægningsgardiner op, så mister det en stjerne. Det vil sige, at arkitekters fikse ideer kan få et hotel til at falde i værdi".

En flygtig farve

"Det andet vittighedseksempel er Zaha Hadids tilbygning til Ordrupgaard. Det er jo en skændsel for den gamle museumsbygning! Det håner stedets ånd og karakter og er mere et monument for en museumsdirektør end noget andet. Det er opstølt, hovent, dårlig smag og har ingen respekt for hverken stedets ånd eller museets funktion", siger Arnoldi.

"Denne vittighedsarkitektur er en jargon, som jeg ikke bryder mig om. Og jeg mener jargon. For der er ikke tale om et sprog! Det er som noget temporært, en flygtig farve af noget der lige fiser gennem kulturen. Sagen er bare den, at arkitekturen har det indbyggede vilkår, at det som oftest er permanent ... det er banalt, men det er jo grundlaget for god arkitektur – at det kan holde i årevis".

Du begår dig meget på den internationale scene. Hvad mener du, at omverdenens billede af dansk arkitek-

tur er? Er vi stadig tilbage ved klassikerne, Jacobsen, Lauritsen mfl.?

"Det håber jeg, ja. For det er unikt. Tendensen i dag er, at vi alle gør det samme. Nu skubber vi etager og forskyder terrasserne, så sætter vi et grid op, og der skal vel også være et LED-show af en art, så man ikke kan se huset...

Mange af disse vittigheder er tynde og kortlivede, og vi er dårligt hjulpede med computerteknologien, hvis man kun anvender dens evne til pudseløjerligheder. Der er trods alt stadig noget, der hedder tyngdekraft, lodret og vandret, der skal respekteres!

Og se, nu begynder han igen, ham den gamle reaktionære mand", smiler Arnoldi.

"God arkitektur er for mig det klassiske, funktionelle og underspillede".

Hvad er så dit råd til vor tids arkitekter?

"Hold fast i det "normale", det enkle, det klassiske! Der findes ikke noget sværere end at tegne et "normalt" elegant hus, der fungerer på alle planer. Det aparte er for nemt, og drenge og piger, det svære er: det normale!".

"Hvis arkitekterne vil lege med det skæve, det anderledes, og kokettere med tyngdekraften og op og ned, kan de bare blive billedkunstnere og skåne omverdenen for de lunefulde bygninger.

Det handler i virkeligheden om det tilpassede og det utilpassede. Kunsten har lært sig at agere som en urolig og UTILPASSET størrelse i samfundet. At komme med udsagn der måske stritter imod og i alle retninger: Se mig, hør her, stop op ... reager eller la' vær'.

Arkitekturen er for mig netop et TILPASSET element. En samarbejdskunst hvis fornemste opgave er at tjene og fungere! At tilpasse sig, at indgå, at glemme sig selv.

Forsvinde kan den jo ikke, men den kan lade være med at gøre forkert og for meget væsen af sig selv. "Brug mig!" i stedet for "Se mig!".

Det er ikke for ingenting, at jeg fik mit helt eget graffiti-piece på Det kongelige Teaters mur for nogle år siden. "Per Arnoldi, dit konservative røvhul!" stod der", siger Arnoldi og smiler.

"Det er jeg faktisk ret stolt af. Det er ikke hvem som helst,

der får sin egen graffiti! Og som min gode ven professor Carsten Thau sagde, da han så det: "Den korrekte tegnsætning indskrænker antallet af mistænkte!".

"Arkitekterne er i foruroligende grad med på moden. Spørgsmålet er bare, om det er et godt sted at være? ... sagde den gamle sure, bitre mand", smiler Arnoldi.